

Het pensioenakkoord 2019

Begin deze week is er een pensioenakkoord gesloten. De komende week wordt het aan een referendum onderworpen bij de vakbondsleden. Via Peil.nl is hier deze week onder ruim 2000 Nederlanders onderzoek naar gedaan.

Eerst werden de onderdelen van het akkoord aan de respondenten voorgelegd. Ze konden aangeven of ze het een goed of geen goed voorstel vonden. Hieronder de resultaten uitgesplitst naar de leeftijd van de respondent.

Er zijn grote verschillen in beoordeling tussen de diverse generaties. De groep boven de 65 is over vrijwel alle onderdelen het positiefs. Bij de overige leeftijdsklassen zien we per onderdeel een ander patroon.

Oordeel over componenten van het pensioenakkoord naar leeftijd ("Goed voorstel" minus "Geen goed voorstel")

	Allen	Leeftijd				
		< 35 jaar	35-44	45-54	55-64	65+
<i>Goed voorstel minus Geen goed voorstel naar leeftijd verticaal gepercentageerd</i>						
In plaats dat alle deelnemers in een pensioenfonds dezelfde premie betalen, wordt de premie meer leeftijdsgebonden	24%	32%	18%	10%	16%	35%
Er wordt meer gespaard voor het eigen pensioenpotje, maar daarmee vervalt de zekerheid van de hoogte van het pensioen	-5%	0%	-16%	-22%	-7%	8%
Pensioenen kunnen eerder worden verhoogd als het economisch goed gaat en eerder verlaagd als het economisch minder goed gaat	8%	14%	-6%	-1%	5%	24%
De AOW leeftijd wordt pas in 2024 67 jaar in plaats van 2021	29%	5%	27%	31%	51%	60%
Voor ieder jaar dat de levensverwachting stijgt moet je 8 maanden doorwerken in plaats van een heel jaar, wat de regeling nu is	20%	36%	24%	-6%	-2%	24%
Het wordt gemakkelijker gemaakt om met een werkgever afspraken te maken waardoor je tot 3 jaar eerder met pensioen kan gaan en een deel van het pensioen eerder uitbetaald krijgt	75%	68%	76%	77%	77%	76%
ZZP-ers moeten zich vrijwillig bij een pensioenfonds kunnen aansluiten	65%	64%	63%	62%	68%	73%
Er komt verplicht een arbeidsongeschiktheidsverzekering voor ZZP-er	38%	25%	34%	35%	39%	67%

Ten aanzien van het handhaven van de AOW-leeftijd op de huidige 66 jaar en 4 maanden zien we de volgende reacties uitgesplitst naar politieke voorkeur.

Zou u willen dat de AOW leeftijd op 66 jaar en 4 maanden bevroren blijft ook als het zou betekenen dat de uitkeringen lager gaan worden?

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Ja	31%	22%	31%	12%	14%	23%	36%	44%	42%	47%	48%
Nee	51%	70%	49%	77%	80%	65%	51%	20%	37%	32%	31%
Weet niet/geen antwoord	18%	8%	20%	11%	6%	12%	13%	36%	21%	21%	21%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Ten slotte is er een vraag gesteld over het referendum van de FNV en CNV. Eerst is aan alle Nederlanders gevraagd wat ze zouden stemmen als ze aan het referendum mee zouden doen. Ook hier zien we duidelijke verschillen naar leeftijd.

Stemgedrag bij Stemming over Pensioenakkoord (alle Nederlanders)

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Leeftijd				
		< 35 jaar	35-44	45-54	55-64	65+
Voor	60%	59%	48%	45%	61%	75%
Tegen	40%	41%	52%	55%	39%	25%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Er zijn duidelijke verschillen in dit stemgedrag naar de politieke voorkeur van dit moment. Kiezers van PVV en SP stemmen massaal tegen, kiezers van CDA, D66 en PvdA massaal voor.

Stemgedrag bij Stemming over Pensioenakkoord (alle Nederlanders)

<i>verticaal gepercentageerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Voor	60%	76%	82%	88%	64%	77%	29%	13%	37%	14%	67%
Tegen	40%	24%	18%	12%	36%	23%	71%	87%	63%	86%	33%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Belangrijk is natuurlijk de vraag wat de vakbondsleden bij het referendum gaan doen. Via dit onderzoek is dat niet goed te bepalen. Enerzijds omdat de steekproef van vakbondsleden te klein is (ruim 300), anderzijds omdat de ervaring leert dat bij referenda de "opkomst" sterk bepalend zal zijn voor de uitslag.

Vanuit de drie raadgevende referenda die we landelijk hebben gehad zien we het effect dat degenen die "tegen" stemmen, een grotere neiging hebben op te komen dan degenen die "voor" willen stemmen. Maar dat zijn dus stemmingen geweest, waar de kiezer ook voor naar een stembureau moest. Het stemmen bij het referendum van de vakbond is als handeling eenvoudiger en kost minder tijd. Dat kan weer een effect hebben op de relatie tussen het voor en tegen stemmen en de opkomst.

De tabel hieronder is dus geen voorspelling voor de uitslag van het referendum, maar geeft wel een indruk van de richting van het stemmen vanuit de stemvoorkeur voor de landelijke politiek. De uitslag is alleen gegeven als het aantal van die stemmers van die partij in de steekproef groter is dan 50. Het patroon lijkt op die van de uitslag onder alle Nederlanders. (Alleen zijn de electorale voorkeuren van FNV- en CNV-leden niet identiek aan die van de gemiddelde Nederlander).

Stemgedrag bij Stemming over Pensioenakkoord (vakbondsleden)

<i>verticaal gepercentageerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Voor	64%				76%	83%		24%	25%		
Tegen	36%				24%	17%		76%	75%		
Totaal	100%				100%	100%		100%	100%		